

Враховуючи викладене вище, можна зробити такі висновки: кримінально-правова класифікація незаконного заволодіння транспортним засобом має певні особливості. Сутність кваліфікації в тому, щоб послідовно встановити точну відповідність усіх ознак даного суспільно-небезпечного діяння, безпосередньо ознакам відповідного складу злочину в КК України, і відмежувати від тотожних злочинів.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (ред. від 08.10.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. (із змінами, внесеними згідно з постановою Пленуму Верховного Суду України від 19 грудня 2008 р. № 18) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05>

3. Юридичні послуги он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/024/286.php>

УДК 343.98:629.73 (043.2)

Велікян Л. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Логвиненко А. О., асистент

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ

Повітряний транспорт, як і уся економіко-виробнича сфера держави, переживає період реформ і вдосконалення технічного обладнання, зростання пасажирських перевезень. Це створює нові, неznані раніше особливості функціонування окремих мереж на повітряних шляхах, які як ускладнюють розслідування, так і сприяють його провадженню. Ці обставини зумовлюють необхідність подальшої розробки методичних рекомендацій із розслідування фактів травмування на повітряному транспорті та впровадження ефективних заходів з їх попередження.

Судова авіаційно-технічна експертиза включає дослідження зі встановлення причин і обставин авіаційних подій, ступеня тяжкості їх наслідків, технічного стану літальних апаратів, аеронавігаційних приладів, наземного аеронавігаційного обладнання, оцінки правильності заходів з

підготовки та організації польотів.

Варто зазначити, що видами авіаційних подій є: 1) поломки літака, виявлені на стоянці; 2) авіаційна пригода, що не спричинила за собою загибель людей і руйнування літака; 3) авіакатастрофа, що призвела загибель людей і руйнування або пошкодження літака [1, с. 193].

При розслідуванні явно умисних поломок перевіряються насамперед версії: а) про час поломки; б) про використані знаряддя; в) про осіб, які вчинили поломку; г) про цілі та мотиви злочину. Для перевірки вищевказаних версій у невідкладному порядку виробляються огляд пошкодженого літака, місця його стоянки та прилеглої місцевості, ремонтної майстерні або майданчики для регламентних робіт, а також тимчасове вилучення та огляд документів, що відносяться до ремонту та технічного огляду літака. Проводиться також допит свідків зі складу охорони, технічного персоналу та екіпажу літака, обшук з метою виявлення знарядь поломки, проведення технічної і трасологічної експертиз, а також оперативно-розшукові заходи з метою виявлення знарядь злочину і встановлення винних.

При виявленні поломок, причина яких спочатку не зрозуміла (випадки поломки двигуна в результаті попадання в нього сторонніх предметів, засмічення вхідного отвору трубки приймача повітряного тиску, заклинювання тяг керма управління, встановлення несправних приладів тощо), даних для негайного відкриття кримінального провадження буває недостатньо. Зазначені поломки можуть бути навмисними, необережними, і випадковими. Наприклад, сторонні предмети (гайка, викрутка, дрібні камені) можуть бути навмисно підкинуті під всмоктуюче сопло двигуна, можуть опинитися у двигуні з необережності обслуговуючого персоналу і, нарешті, потрапити туди випадково (наприклад, при посадці літака на ґрунтовий аеродром).

У першу чергу перевіряються версії про причини поломки. З'ясовується, чи може відбутися дана поломка при нормальній роботі вузлів і агрегатів літака, наприклад, чи може цей предмет за певних умов бути занесений потоком повітря в реактивний двигун, чи не порушував хто-небудь з членів екіпажу та обслуговуючого персоналу правил проведення ремонтних або регламентних робіт, правил експлуатації та технічного огляду літака, чи могли виявлені порушення викликати дану поломку. Перевіряються також версії про час і знаряддя поломки та її винуватця шляхом огляду літака, місця стоянки і прилеглої місцевості, огляду документів, що характеризують технічний стан літака, допиту членів екіпажу та осіб з обслуговуючого технічного складу, а також шляхом проведення оперативно-розшукових заходів.

Інженерно-технічний і льотний персонал, керівник польотів та інші свідки, що мають відношення до підготовки польоту, допитуються про те,

перевірявся чи технічний стан літака перед польотом, які несправності були виявлені, що конкретно було зроблено щодо їх усунення, чи були випадки відмови в роботі авіаційної техніки під час попередніх польотів даного екіпажу, чи всі несправності і відмови фіксувалися у відповідних документах, яка вага літака і характер наявного на ньому вантажу, чи правильно була проведена центровка літака перед стартом, який обсяг попередньої і передпольотної підготовки членів даного екіпажу, відповідали польотне завдання екіпажу та умови його виконання рівням цієї підготовки.

Разом із тим, як слушно зазначається в літературі, якісне проведення огляду місця події, що відбулась на повітряному транспорті, неможливе без залучення спеціалістів. Характер допомоги, яку вони можуть надати, залежатиме від об'єкта огляду та характеру виконуваної дії [2, с. 271].

Отже, для успішного проведення розслідування у кримінальному провадженні про злочин, вчинений на повітряному транспорті або в аеропорту, слідчий повинен вміти правильно орієнтуватися в ситуації, що склалася, провести ретельний огляд місця події в умовах, що швидко змінюються, та якісно зафіксувати виявлену слідову інформацію. Окрім того, вважаємо за необхідне регулярно залучати до проведення огляду на повітряному транспорті експертів-криміналістів, які б спеціалізувались саме на цьому типі правопорушень та мали б змогу здійснювати не лише фіксуючу, а й активну пошукову діяльність. Ця обставина зумовлює необхідність подальшої розробки криміналістичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення та підвищення ефективності проведення огляду місця події на повітряному транспорті.

Література

1. Криміналістична техніка: навч. посіб. / за ред. А. В. Кофанова. – К.: КИЙ, 2006. – 456 с.
2. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія / І. В. Пиріг. – Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2015. – 432 с.